

KM 16/15

Warszawa, dnia 13 stycznia 2015 r.

**RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI**

DPrC-III-433-46/14 | 5
150112 - 01 312

Pan

Piotr Zientarski

Przewodniczący Komisji Ustawodawczej

Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Gracjuszy Panie Przewodniczący

W nawiązaniu do pisma Nr BPS/KU-034/785/1/14 z dnia 9 grudnia 2014 r., dotyczącego *projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo bankowe, ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych oraz ustawy o ewidencji ludności (druk senacki nr 785)*, uprzejmie przedstawiam następujące stanowisko.

Przygotowany przez Komisję Ustawodawczą Senatu projekt nowelizacji ustawy - Prawo bankowe, ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo - kredytowych oraz ustawy o ewidencji ludności ma służyć uregulowaniu problematyki nieaktywnych rachunków bankowych - tzw. „rachunków uspionych”, w tym określeniu wpływu śmierci posiadacza rachunku bankowego na zawartą umowę rachunku bankowego, ułatwieniu dostępu do informacji o rachunkach spadkobiercom i zapisobiercom ich posiadacza, a w konsekwencji – ograniczeniu problemów następców prawnych z wypłatą należnych im z tytułu spadkobrania środków pieniężnych zgromadzonych na tych rachunkach.

Projekt ustawy przewiduje m. in. dwa nowe rozwiązania o zasadniczym znaczeniu dla sprawnego przekazywania środków zgromadzonych na rachunkach osobom uprawnionym po śmierci posiadacza rachunku, a mianowicie wprowadzenie obowiązku banku i SKOK informowania przy zawieraniu umowy rachunku o możliwości wydania dyspozycji na wypadek śmierci, a więc wskazania osób uprawnionych do otrzymania środków zgromadzonych na rachunku w przypadku

śmierci jego posiadacza, oraz ustanowienie Centralnej informacji o rachunkach, dzięki której osoba posiadająca stosowny tytuł prawny (posiadacz czy jego spadkobierca/zapisobiorca) będzie mogła uzyskać w dowolnym banku oraz SKOK informację dotyczącą wszystkich rachunków (posiadacza lub spadkodawcy/zapisobiorcy) w bankach lub SKOK.

Proponowaną nowelizację prawa bankowego, ustawy o SKOK-ach oraz ustawy o ewidencji ludności, która ma na celu rozwiązać problem tzw. uśpionych rachunków bankowych należy zdaniem Ministrowstwa Sprawiedliwości ocenić pozytywnie.

Obecna szczątkowa regulacja tzw. uśpionych rachunków bankowych, zawarta w art. 60 ustawy – Prawo bankowe, zgodnie z którym „jeżeli umowa rachunku bankowego nie stanowi inaczej, ulega ona rozwiązaniu, gdy w ciągu dwóch lat nie dokonano na rachunku żadnych obrotów, poza dopisywaniem odsetek, a stan środków pieniężnych na tym rachunku nie przekracza kwoty minimalnej określonej w tej umowie” (po tym okresie środki pieniężne znajdujące się na takim rachunku stają się nieoprocentowanym depozytem bankowym, który przechowywany jest bezterminowo, jako że potencjalne roszczenia deponentów z tego tytułu nie ulegają przedawnieniu), jest z całą pewnością niewystraszająca.

W aktualnym stanie prawnym spadkobiercy/zapisobiorcy, jeśli nie mają wiedzy na temat posiadanych przez spadkodawcę rachunków ze zgromadzonymi środkami pieniężnymi w bankach czy SKOK-ach, zgromadzone na tych rachunkach środki w praktyce pozostają w tych instytucjach, a tym samym nie trafiają do osób uprawnionych.

Trudności w pozyskiwaniu przez uprawnione osoby (w szczególności spadkobierców czy osoby uprawnione z tytułu dyspozycji wkładem na wypadek śmierci) informacji o zawartych uprzednio przez zmarłego umowach z bankami lub innymi instytucjami finansowymi wynikają również z liczby instytucji finansowych, do których należałoby zwrócić się o przekazanie stosownych informacji. Istotną przeszkodą w pozyskaniu potrzebnych danych jest wreszcie ochrona takich informacji poprzez wprowadzenie w ustawach sektorowych przepisów o tajemnicy zawodowej.

Tym problemom ma właśnie zapobiegać przedłożony projekt nowelizacji ww. ustaw.

Za uzasadnioną należy uznać propozycję wprowadzenia obowiązku

informowania klienta przez instytucje finansowe o możliwości złożenia przez niego dyspozycji dotyczącej zgromadzonych na rachunku środkach na wypadek jego śmierci. Obowiązujące przepisy nie obligują banku ani SKOK do informowania klientów o takiej możliwości, co powoduje, że instytucja tego "rozrządzenia" majątkowego na wypadek jego śmierci, wykazująca daleko idące podobieństwa do testamentu, nie jest powszechnie znana zarówno posiadaczom rachunków bankowych jak i osobom im bliskim. Proponowane rozwiązanie powinno zwiększyć rolę tzw. zapisu bankowego.

Pozytywnie należy także ocenić proponowane w projekcie nałożenie na banki i inne instytucje finansowe innych obowiązków informacyjnych wobec posiadaczy rachunków i innych osób uprawnionych. Zgodnie z proponowanymi rozwiązaniami, bank lub SKOK rejestrując brak jakichkolwiek operacji na danym rachunku bankowym, tj. żadnych wpłat ani wypłat, ani wykonanych przelewów w ciągu 10 lat, byłby zobowiązany na co najmniej 6 miesięcy przed upływem dziesięcioletniego okresu nieaktywności, informować właściciela rachunku o skutkach upływu tego okresu, a już po 5 latach braku aktywności na danym rachunku zobowiązany byłby występować do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych o udostępnienie danych z rejestru PESEL umożliwiających ustalenie, czy posiadacz rachunku żyje.

Z aprobatą należy również odnieść się do propozycji, aby środki zgromadzone na rachunkach uśpionych i rachunkach osób zmarłych były przekazywane przez banki do Banku Gospodarstwa Krajowego, który zarządzałby nimi do czasu wypłacenia ich osobom uprawnionym. Powinno to zagwarantować, że środki te będą utrzymywały realną wartość do czasu ich wypłaty uprawnionym oraz że do tego czasu będą wykorzystane dla celów ogólnospołecznych.

Za szczególnie pożądaną należy uznać także propozycję utworzenia centralnej informacji o rachunkach, która ułatwiłaby osobom uprawnionym z tytułu spadku albo też zapisu, a które chcą skorzystać ze swego prawa do środków finansowych zgromadzonych na rachunku zmarłego klienta, w lokalizowaniu właściwych rachunków bankowych. Umożliwienie uprawnionemu uzyskania zbiorczej informacji w dowolnym banku lub SKOK-u co do rachunków spadkodawcy powinno usunąć jedną z najistotniejszych przeszkód, jaką obecnie napotykają osoby uprawnione.

Reasumując, zaproponowany przez Komisję Ustawodawczą Senatu RP projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo bankowe, ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych oraz ustawy o ewidencji ludności (druk senacki nr 785) należy zdaniem Ministerstwa Sprawiedliwości ocenić pozytywnie. Dla porządku należy przy tym zastrzec, że materia tego projektu należy przede wszystkim do właściwości Ministerstwa Finansów.

2 *monika zbrojevska*
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI
Monika Zbrojevska
dr hab. Monika Zbrojevska
PODSEKRETARZ STANU